

EKONOMICKÁ INFORMÁCIA O TERITÓRIU

Slobodný štát Bavorsko

[Všeobecné informácie o krajine](#)

2019

I. ZÁKLADNÉ EKONOMICKÉ INFORMÁCIE

a) Základná charakteristika hospodárstva

Bavorsko dlhodobo patrí k hospodársky najviac rozvinutým spolkovým krajinám Nemecka, aj keď treba povedať, že tempo hospodárskeho rastu bavorskej ekonomiky v roku 2018 nevykazovalo takú dynamiku ako v predchádzajúcich rokoch. HDP Bavarska vzrástol o 1,4 %, čo zodpovedá celonemeckému priemeru za uplynulý rok. Kostrou bavorskej ekonomiky zostáva priemysel, a to predovšetkým výroba automobilov, strojársky a elektrotechnický priemysel, hutníctvo a spracovanie kovov. Takmer všetky priemyselné odvetvia čelili v uplynulom roku výzvam súvisiacim s krízovými javmi v medzinárodnej politike a hospodárstve. Medzi najväčšie riziká a neistoty patria nevyjasnené modalitty v súvislosti s vystúpením Veľkej Británie z EÚ a rastúce protekcionistické tendencie u dôležitých obchodných partnerov Bavarska, ako sú USA a Čína hroziace prerásť do obchodnej vojny.

Bavorsko je v rámci Nemecka na čele v oblastiach podpory exportu, internacionalizácie firiem a investícií, vytvárania pracovných miest a zakladania nových firiem. V celonemeckom porovnaní sa tiež radí na popredné miesto v oblastiach digitalizácie a priemyslu 4.0, využívania obnoviteľných zdrojov energie a harmonizácie ekologických a ekonomických záujmov.

Z hľadiska **objemu vytvoreného HDP** sa Bavorsko v roku 2018 v rámci spolkových krajín opäť umiestnilo na druhom mieste po Severnom Porýní-Vestfálsku. **HDP Bavarska** predstavoval v roku 2018 **625 mld. EUR**, čo je **nárast o 1,4 %** oproti roku 2017. Bavorsko tak v roku 2018 vytvorilo **18,5 % celonemeckého HDP**.

Bavorsko je tiež tretím najväčším exportérom spomedzi spolkových krajín po Bádensku-Württembersku a Severnom Porýní-Vestfálsku. Bavorský **export** dosiahol v roku 2018 hodnotu **190,6 mld. EUR** a **import 186,1 mld. EUR**. V roku 2018 zaznamenal bavorský **export mierny pokles o 0,1 %** a **import nárast o 3,6 %** oproti roku 2017.

	2014	2015	2016	2017	2018
HDP v mld. EUR (nom.)	521,9	549,2	568,0	594,5	625,0
HDP per cap. v EUR (nom.)	41 937	43 365	44 875	46 698	47 946
Medziročná zmena HDP v %	2,4	2,3	2,8	3,2	1,4
Miera nezamestnanosti	3,8	3,6	3,5	3,2	2,9
CPI (rok 2015 - 100)	-	100,0	100,6	102,2	104,2
Export v mil. EUR	168 589	178 427	182 253	190 696	190 594
Import v mil. EUR	150 304	161 523	166 208	179 362	186 125
Saldo v mil. EUR	18 285	16 904	16 045	11 334	4 469

Zdroj: Bavorský krajský štatistický úrad

Bavorské firmy sú proexportne orientované; **exportná kvóta** bavorského priemyslu predstavuje **30,5 %**, pričom značnú časť exportérov tvoria malé a stredné podniky.

Miera inflácie za rok 2018 predstavovala hodnotu **1,9 %**, v roku 2017 bola na úrovni 1,7 %.

Miera nezamestnanosti v roku 2018 bola s **2,9 %** o 0,3 % nižšia ako v roku 2017. Bavorsko tým opäť už niekoľko rokov po sebe zaznamenalo najnižšiu mieru nezamestnanosti spomedzi všetkých spolkových krajín.

Priemerná hrubá mesačná mzda v Bavorsku dosiahla 31. 12. 2017 (posledný dostupný údaj) výšku **3345 EUR**. Medzi jednotlivými odvetviami sú však značné rozdiely, Kým v bankovníctve a poisťovníctve dosahuje priemerná hrubá mesačná mzda 5120 EUR a v oblasti komunikácií a informačných technológií 4905 EUR, zarobia zamestnanci v gastronómii a hoteliérstve v priemere necelých 2300 EUR.

Finančná pozícia Bavorska v rámci Nemecka je veľmi významná. Návrh bavorského **dvojročného krajinského rozpočtu 2019/2020** predstavuje celkový finančný objem **na rok 2019** vo výške **65,28 mld. EUR** a **na rok 2020** vo výške **59,95 mld. EUR**. **Spolu** ide o zhruba **125 mld. EUR**, čo je rekordná výška v dejinách Bavorska. V zmysle uvedeného návrhu by 80 % príjmov štátneho rozpočtu malo pochádzať z daní a odvodov. Rozpočet by mal byť zostavený bez nových dlhov, tento cieľ Bavorsko sleduje už od roku 2006.

Bavorsko spláca od roku 2012 štátny dlh bankám a iným privátnym firmám. V návrhu rozpočtu 2019/2020 je na postupné splatenie dlhu, ktoré je plánované do roku 2030, vyčlenená ďalšia 1 mld. EUR (v roku 2019 250 mil. a v roku 2020 750 mil. EUR). Celkove by tak malo byť na konci roku 2020 splatených 6,6 mld. EUR z celkového dlhu. **Zadĺženosť na obyvateľa** je v Bavorsku dlhodobo najnižšia spomedzi všetkých spolkových krajín a k 31.12. 2018 predstavovala **2097 EUR**.

Nový rozpočet počíta s **investičnou kvótou 13,7 %**, čo je nárast o 1,3 % v porovnaní s rokom 2018.

b) Hlavné odvetvia hospodárstva

Bavorsko patrí k najsilnejším hospodárskym regiónom v Európe. Okrem významných veľkých firiem, ako sú BMW, Audi alebo Siemens, majú v ekonomike nezastupiteľné miesto malé a stredné podniky. Vláda realizuje dlhodobo premyslenú investičnú politiku. Investičná kvóta Bavorska patrí k najvyšším v Európe

Hlavnými odvetviami priemyslu sú strojárstvo a výroba automobilov, elektrotechnický priemysel, hutnícky a kovospracujúci priemysel, dôležitú úlohu hrajú aj chemický priemysel a stavebníctvo.

Strojársky priemysel

Bavorské strojárstvo je jedným z pilierov bavorskej ekonomiky. Má svetové meno, ktorému napomohli špičkové stroje pre jednotlivé hospodárske odvetvia. Druhú významnú skupinu strojárskej výroby tvorí výroba prevodoviek, ložísk, ozubených kolies a hnacích mechanizmov. Štatisticky je do tohto odvetvia zahrnutá aj výroba obrábacích strojov, elektrospotrebičov pre domácnosť, motorov a turbín. Strojárstvo zamestnávalo v roku 2017 vo vyše 900 podnikoch okolo 227 000 pracovníkov. Najväčšími strojárskymi centrami sú Augsburg, Norimberg, Schweinfurt a Mníchov.

Podiel na celkovej zamestnanosti v bavorskom priemysle:	17,5 %
Podiel na celkovom obrate bavorského priemyslu:	14,1 %
Celkový obrat strojárkeho priemyslu	52,2 mld. EUR
Exportná kvóta	66,0 %

Zdroj: Bavorské ministerstvo hospodárstva (údaje za rok 2017)

Automobilový priemysel

Bavorsko patrí medzi najvýznamnejšie oblasti **automobilového priemyslu**. V roku 2017 zamestnával automobilový priemysel 237 000 pracovníkov.

Bavorský automobilový priemysel má excelentný imidž. Koncerny svetového mena vyrábajú špičkové osobné a nákladné automobily značky BMW, Audi, MAN. Výroba je sústredená v Mníchove, Ingolstadte, Dingolfingu a Regensburgu. Početnú skupinu tvoria subdodávatelia pre automobilový priemysel MTU, INA, Weber a ďalší. V Bavorsku sa nachádza 279 podnikov, ktoré vyrábajú motorové vozidlá a ich časti, vrátane subdodávateľských firiem. Potenciál ďalšieho rastu predstavuje predovšetkým oblasť elektromobility. Inovácie v oblasti konštrukcií automobilov, autonómnych vozidiel a zosieťovania automobilov prostredníctvom informačných technológií.

Podiel na celkovej zamestnanosti v bavorskom priemysle:	18,2 %
Podiel na celkovom obrate bavorského priemyslu:	32,6 %
Celkový obrat automobilového priemyslu v Bavorsku:	120,7 mld. EUR
Exportná kvóta:	61,6 %

Zdroj: Bavorské ministerstvo hospodárstva (údaje za rok 2017)

Elektrotechnický priemysel

Tretím najvýznamnejším priemyselným odvetvím je výroba **elektrických rozvodov a zariadení, elektronických a optických výrobkov a zariadení na spracovanie údajov**. V roku 2017 pracovalo v tomto odvetví 206 000 pracovníkov. Elektrotechnický priemysel očakáva aj naďalej nárast zahraničného a domáceho dopytu, pričom profituje predovšetkým z trendov prepájania elektrických spotrebičov prostredníctvom informačných technológií.

Podiel na celkovej zamestnanosti v bavorskom priemysle:	15,9 %
Podiel na celkovom obrate bavorského priemyslu:	16,3 %
Celkový obrat elektrotechnického priemyslu v Bavorsku:	60,3 mld. EUR
Exportná kvóta:	64,4 %

Zdroj: Bavorské ministerstvo hospodárstva (údaje za rok 2017)

Chemický priemysel

Chemický priemysel v Bavorsku je zastúpený takmer všetkými odvetviami počnúc prvovýrobou materiálov, ktoré sa využívajú v iných priemyselných odvetviach, až po produkty určené na výrobnú a osobnú spotrebu v samotnom priemysle (primárne umelé látky, farmaceutika, kozmetické prípravky). Chemický priemysel zamestnával v roku 2017 v 226 podnikoch 55 000 zamestnancov. Centrom chemického priemyslu je Horné Bavorsko, osobitne Mníchov.

Podiel na celkovej zamestnanosti v bavorskom priemysle:	4,2 %
Podiel na celkovom obrate bavorského priemyslu:	4,4 %
Celkový obrat chemického priemyslu v Bavorsku:	16,3 mld. EUR
Exportná kvóta:	63,2 %

Zdroj: Bavorské ministerstvo hospodárstva (údaje za rok 2017)

Hutnícky a kovospracujúci priemysel

Počet pracovníkov v roku 2017 - 133 000 zamestnancov v 1211 podnikoch.

Podiel na celkovej zamestnanosti v bavorskom priemysle:	10,2 %
Podiel na celkovom obrate bavorského priemyslu:	6,6%
Celkový obrat hutníckeho a kovospracujúceho priemyslu v Bavorsku:	24,6 mld. EUR
Exportná kvóta:	36,6 %

Zdroj: Bavorské ministerstvo hospodárstva (údaje za rok 2017)

Farmaceutický priemysel

Počet pracovníkov v roku 2017 – 7 691 zamestnancov v 39 podnikoch.

Podiel na celkovej zamestnanosti v bavorskom priemysle:	5,9 %
Podiel na celkovom obrate bavorského priemyslu:	5,1 %
Celkový obrat farmaceutického priemyslu v Bavorsku:	1,9 mld. EUR
Exportná kvóta:	48,8 %

Zdroj: Bavorské ministerstvo hospodárstva (údaje za rok 2017)

Stavebníctvo

V roku 2017 pôsobilo v Bavorsku 1485 stavebných firiem s počtom nad 20 zamestnancov, ktoré spolu zamestnávali **87 000 pracovníkov**. Celkový obrat stavebných firiem dosiahol v roku 2017 hodnotu **16 mld. EUR**. Najsilnejším segmentom bavorského stavebníctva bola stavba priemyselných objektov, dopravných a energetických stavieb, ciest a komunikácií, ktorá sa na celkovom obrate podieľala 53 %, bytová výstavba mala podiel 27 %. Najviac pracovníkov v stavebníctve (26 %) bolo zamestnaných vo firmách regiónu Horné Bavorsko. Vzhľadom na dynamický rozvoj regiónu Horného Bavarska možno dlhodobo počítať so stúpajúcim dopytom po obytných priestoroch. Opatrenia spojené so zmenou energetickej politiky Nemecka navýšia dlhodobo investície do elektrární, transportných sietí a energetickej sanácie budov, z ktorých bude dlhodobo profitovať aj oblasť stavebníctva.

Zdroj: Bavorské ministerstvo hospodárstva (údaje za rok 2017)

c) Členstvo v medzinárodných organizáciách a účasť v integračných procesoch

viď ekonomickú informáciu o Nemecku, okrem toho má Bavorsko ako spolková krajina nasledujúce zastúpenia a členstvá:

Zastúpenie v Európskom parlamente 15 poslancami zvolenými v roku 2019: CSU-6, AfD-3, SPD-2, Zv. 90/Zelení -2, Freie Wähler (Slobodní voliči) – 1, ÖDP (Ekologicko-demokratická strana) – 1.

Zastúpenie vo výbore EÚ pre regióny.

Zastúpenie pri Európskej komisii v Bruseli.

Pracovné spoločenstvo alpských krajín.

Pracovné spoločenstvo Alpy-Adria.

Medzinárodná konferencia Bodensee.

Pracovné spoločenstvo podunajských krajín.

Bilaterálna spolupráca sa realizuje prostredníctvom 15 zmiešaných medzivládnych komisií, prostredníctvom ktorých Bavorsko spolupracuje prevažne s krajinami strednej a východnej Európy (vrátane SR) a západného Balkánu

II. PODPORA OBCHODU A PODNIKANIA

a) Podnikateľská legislatíva – viď ekonomickú informáciu o SRN

b) Programy podpory zahraničného obchodu, technickej a finančnej pomoci, projekty regionálnej spolupráce

Okrem podpory exportu na spolkovej úrovni existuje aj v Bavorsku systém podpory exportu a internacionalizácie bavorských firiem. Hlavná pozornosť je venovaná snahe malých a stredných podnikov smerujúcej k presadeniu a udržaniu sa na zahraničných trhoch.

Trvalú pozornosť venuje podpore exportu aj samotné **Bavorské štátne ministerstvo hospodárstva, rozvoja krajiny a energetiky**. Minister hospodárstva, resp. jeho zástupcovia sú často vedúcimi ekonomických misíí, ktoré odchádzajú nielen do európskych krajín, ale aj do zámoria. Významným proexportným programom ministerstva je **Bavorský program účasti na veľtrhoch** (Das Bayerische Messebeteiligungsprogramm), ktorého cieľom je otvárať dvere malým a stredným podnikom v oblasti zahraničného obchodu a pri hľadaní nových trhov tým, že umožňuje účasť na veľtrhoch za zvýhodnené ceny a poskytuje služby pred a počas výstav (stánky na kľúč, informácie o výstave a miestnom trhu, propagácia firmy, tlmočnicke služby, zlacnená spoločná preprava, kontakty na nemecké zastupiteľské úrady, organizácie zahr. obchodu a miestne úrady).

Daný program realizuje pre ministerstvo kľúčová organizácia na podporu exportu "**Bayern International**". Ide o inštitúciu založenú v roku 1996, ktorej cieľom je podpora najmä malých a stredných podnikov v ich snahe o prienik na zahraničné trhy a úsilie o prílev zahraničných investícií do Bavorska. Bayern International je štátnou organizáciou, ktorej stopercentným vlastníkom je Bavorské štátne ministerstvo hospodárstva, rozvoja krajiny a energetiky. Okrem tejto organizácie pôsobia v každom zo siedmich administratívnych regiónov Bavorska **priemyselné a obchodné komory a rovnako aj komory remesiel**, ktoré sa tiež aktívne podieľajú na podpore malých a stredných podnikov v oblasti vonkajších ekonomických vzťahov. Komory realizujú aj **Kooperačný program pre malé a stredné podniky** (Das Mittelständische Kooperationsprogramm) zameraný na podporu malých a stredných podnikov pri budovaní odbytovej infraštruktúry pre výroby a služby v tretích krajinách. Prostriedky sa vynakladajú na analýzu kooperačného zámeru, zriadenie reprezentácií kooperačného partnera v tretích krajinách (prezentácia tovaru, zriadenie skladov), prienik na trh, odborné zaškolenie a informácie. Na kooperácii sa musia zúčastniť najmenej 3 partneri. Vedúcim kooperačného projektu musí byť firma so sídlom v Bavorsku, ostatní účastníci z EÚ a tretích krajín. Žiadosti sa podávajú na príslušných komorách, ktoré poskytujú aj informácie o tomto programe.

Die Bayerische Landesanstalt für Aufbaufinanzierung (LfA) – LfA Förderbank Bayern je bavorská štátna banka na podporu exportných obchodov bavorských podnikov. LfA existuje už od roku 1951. Nie je typom obchodnej banky, ale štátnou inštitúciou podporujúcou formou bankových produktov začínajúcich i existujúcich malých a stredných podnikateľov v Bavorsku. Jej hlavným cieľom je vytvorenie nových pracovných miest a udržanie existujúcich miest. Činnosť LfA je podobná Slovenskej záručnej a rozvojovej banke. Predsedom jej správnej rady je minister hospodárstva Bavorska.

Hlavnými podpornými nástrojmi banky sú:

A) **financovanie exportných zákaziek**

B) **poskytovanie záruk na investičné úvery, financovanie úrokov** – slabšie firmy s nižšou bonitou tak majú tiež možnosť získať úver.

LFA poskytuje: <http://lfa.de/website/de/foerderangebote/index.php>

1. **Pôžičky a úvery**

- Bavorský úverový program pre MSP
- Regionálne podporné programy vrátane podpory cestovného ruchu
- Bavorský úverový program pre projekty na ochranu životného prostredia
- Program podpory technológií
- Doplnkový konsolidačný program LfA
- Vzdelávací podporný program
- Doplnovacie pôžičky
- Konzorciálne financovanie

2. **Príspevky**

- Zlepšenie ekonomickej štruktúry
- Podpora regionálneho cestovného ruchu
- Inovácie a technológie

3. **Zábezpeky**

- Zábezpeky úverových garančných spolkov
- LfA zábezpeky
- Zábezpeky Slobodného štátu Bavorsko
- Garančný program pre MSP
- Zábezpeky za ručenie

Podmienky jednotlivých programov je možné získať na stránke www.lfa.de

c) Verejné obstarávanie - viď ekonomickú informáciu o SRN

Informácie o verejnom obstarávaní v Bavorsku je možné získať na webstránke:

<http://ausschreibungen-deutschland.de/Bayern>

Kontaktným centrom pre vládne zákazky je **Auftragsberatungszentrum Bayern e.V.** (www.abz-bayern.de), vytvorené z pracovníkov priemyselnej a obchodnej komory Mníchov na základe spoločnej iniciatívy priemyselných a obchodných komôr Bavorska, remeselných komôr Bavorska a Bavorského štátneho ministerstva hospodárstva, rozvoja krajiny a energetiky. Poskytuje firmám bezplatné poradenstvo a informácie o verejných zákazkách na dodávku tovaru a služieb v Nemecku a Európe.

d) Zmluvná základňa - viď ekonomickú informáciu o SRN

III. INVESTÍCIE, ENERGETIKA, VEDA A VÝSKUM

a) Priame zahraničné investície:

Osobitne údaje za samotné Bavorsko slovenská strana neviduje. Podľa údajov Nemeckej spolkovej banky dosahujú aktuálne bavorské investície na Slovensku hodnotu okolo **850 mil. EUR**. Medzi nemeckých investorov etablovaných na Slovensku so sídlom na území Bavorska patria významné priemyselné spoločnosti **Siemens, Osram, BSH Drives and Pumps, SAS Automotive, INA Schaeffler, EON Energie, Leoni, Infineon Technologies, Meggle, Mannesmann Sachs, Brose, Mühlbauer AG a finančné spoločnosti Allianz a Hypovereinsbank**. Sú to všetky spoločnosti, ktoré sa radia medzi najvýznamnejšie podnikateľské subjekty na Slovensku a zároveň medzi najvýznamnejšie nemecké investície na Slovensku.

Podporou prílevu priamych zahraničných investícií a podporou investovania bavorských firiem v zahraničí sa zaoberá organizácia **Invest in Bavaria**, ktorá je súčasťou krajinského ministerstva hospodárstva, rozvoja krajiny a energetiky. Hlavným cieľom činnosti je vytvorenie pracovných miest prostredníctvom investícií v Bavorsku. Z tohto dôvodu a očakávaného efektu sú všetky služby organizácie bezplatné. Služby nie sú poskytované za účelom kúpy nehnuteľností, finančného investovania a pod., kde sa pracovné miesta nevytvárajú.

Organizácia vykonáva 3 hlavné oblasti činnosti:

1. marketing pre Bavorsko ako miesta na investovanie
2. pomoc pri konkrétnych investičných zámeroch - úvodné rozhovory, možnosti podpory investovania formou regionálnej podpory, výskumu a vývoja cez podporu technológií a pod.
3. aftercare služby – služby pre už etablovaných investorov v krajine.

Ak ide o trhové otázky, napr. vyhľadanie subdodávateľov, alebo odberateľov, organizácia takéto služby nemôže poskytovať, pretože v Nemecku platí nariadenie ohľadne zákazu štátneho poradenstva (narúšali by trh - činnosť konzultačných, právnických firiem atď). Investorovi môžu poskytnúť len kontakt na online databázu bavorských firiem s cca 20 tisíc bavorskými firmami, ktorá je polročne aktualizovaná (realizuje Bayern International). <http://www.bayern-international.de/firmendatenbank/>

b) Energetická politika krajiny

Cieľom energetickej politiky Bavorska je vyvážené zohľadnenie jej ekonomických záujmov spolu s environmentálnymi a sociálnymi aspektmi. Zásadným princípom je však využitie domácich energetických zdrojov, ku ktorým patria predovšetkým hnedé uhlie a obnoviteľné zdroje energie. Hnedé uhlie je aj v rámci Nemecka jediným domácim zdrojom, ktorý je v Bavorsku k dispozícii. Okrem toho využitie hnedého uhlia zaisťuje investície a pracovné miesta, a to najmä v štruktúrne slabých oblastiach. V energetickom mixe sú silne zastúpené ropa a zemný plyn.

K zásadnému obratu v energetickej politike bavorskej ako i spolkovej vlády došlo po vážnej jadrovej havárii v japonskej Fukušime v marci 2011, pod vplyvom ktorej aj CDU a CSU ustúpili zo svojich pozícií obhajcov využívania jadrovej energie. V nadväznosti na rozhodnutie spolkovej vlády júna 2011 **odstúpiť od využívania jadrovej energie do roku 2022** bude musieť Bavorsko zavrieť 5 atómových elektrární do roku 2021. Energetický mix Bavorska **do roku 2022** majú tvoriť z 50 % plynové a parné elektrárne a 50% energie sa bude získavať z obnoviteľných energetických zdrojov. Už v súčasnosti má energia získaná z obnoviteľných zdrojov v Bavorsku 25 %-tný podiel na celkovej energetickej produkcii, čo zaraďuje Bavorsko na čelo v rámci spolkových krajín. Veterné elektrárne majú byť situované na severe a východe

Bavorska, kde je predpoklad ich najvyššej rentability. V rámci obnoviteľných zdrojov energií je aktuálnou témou taktiež využívanie slnečnej energie a výstavby solárnych elektrární.

c) Veda, výskum a vývoj, inovácie

Politika podpory inovácií a nových technológií predstavuje jednu z kľúčových priorít krajinkej vlády s cieľom zvyšovať konkurenčnú schopnosť bavorských podnikateľských subjektov a hospodárstva Bavarska.

Inovácie predstavujú základ hospodárskeho rastu, zamestnanosti a dobrých ekonomických ukazovateľov miestneho hospodárstva. **Bavorská krajinská vláda podporuje preto inovačné aktivity miestnych podnikateľských subjektov a inštitúcií 3,2 percentným podielom HDP, čo predstavuje okolo 5,5 mld. EUR ročne (do roku 2020 plánovaný nárast na 3,6%).**

Bavorsko patrí medzi TOP 15 najvýznamnejších high-tech regiónov Európy a v rámci Nemecka je lídrom v oblasti high-tech predovšetkým v strojárstve. Významné postavenie má vo výrobe medicínskych a optických zariadení. Krajina má veľmi kvalitný systém tvorby kooperačných clustrov, high-tech centier, výskumných a vývojových stredísk, prepracovaný systém financovania vedy a výskumu, ako aj systém podpory začínajúcich a jestvujúcich podnikateľov.

Výskumné zariadenia a inštitúcie v Bavarsku:

- 9 štátnych univerzít
- 17 štátnych vysokých škôl pre aplikovaný výskum
- 12 inštitútov Maxa – Plancka
- 3 veľké výskumné zariadenia (Helmholtz – Centrá)
- 5 inštitútov spoločnosti Leibniz
- 6 Fraunhoferových inštitútov

Medzirezortný koncept pre výskum, technológie a inovačnú politiku bavorskej vlády (*Gesamtkonzept für die Forschungs-, Technologie- und Innovationspolitik der Bayerischen Staatsregierung*) predstavuje hlavné kroky bavorskej vlády a strategické smerovanie do budúcnosti. Jeho hlavnými cieľmi sú:

- **optimalizácia rámcových podmienok a infraštruktúry** (predovšetkým zefektívnenie právnych, najmä daňových podmienok s cieľom motivovať podnikateľské subjekty k zakladaniu nových výskumných a vývojových centier na území Bavarska)
- **získavanie top odborníkov** (ponuka excelentných podmienok napr. v oblasti odbornej a pracovno-právnej, finančné ohodnotenie)
- **posilňovanie a budovanie vedeckých zariadení** (predovšetkým zefektívnenie právnych, daňových podmienok pre podniky)
- **podpora technologického a vedeckého transferu a zintenzívnenia spolupráce medzi vedeckou a hospodárskou sférou** (aj prostredníctvom agentúry Bayern Innovativ zriadenou bavorským MH,
- **posilňovanie klastrov ako inštrumentu podpory inovácií** (viď nižšie *Cluster-Offensive Bayern*)
- **podpora a pomoc pri zakladaní firiem a podpora rozvoja tzv. „zakladateľskej kultúry“** (napr. financovanie - (Venture Capital) prostredníctvom úverovej inštitúcie Bayern Kapital, ktorá je vo výlučnom vlastníctve Slobodného štátu Bavarsko; Inovačné a technologické centrum Bavarska predstavuje kontaktné a informačné centrum, predovšetkým v oblasti podporných programov pre MSP, a. i.)

- **zefektívnenie využívania podporných prostriedkov zo spolku a EU** (predovšetkým prostredníctvom jednotlivých inštitúcií v rámci iniciatívy „Haus der Forschung“, **podpora internacionalizácie vedy a hospodárstva Bavarska** (motivácia k usadeniu sa medzinárodne aktívnych spoločností v oblasti výskumu do Bavarska, podpora medzinárodnej spolupráce na úrovni univerzít a vysokých škôl pre aplikovaný výskum prostredníctvom programu BayIntAn – za podpory Bavarskej nadácie pre výskum, a.i.)

Hlavné ťažiská oblasti výskumu a technológií

Doterajšie úspechy v oblasti výskumu a technológií spočívajú predovšetkým v širokej podpore nasledovných kľúčových technológií a vedeckých odvetví:

- Life Sciences
- informačné a komunikačné technológie
- efektívne produkčné technológie, mechatronika, automatizácia, robotika
- nové materiály, inteligentné materiály, nano a mikrotechnológie
- Clean Tech – čisté technológie, vrátane energeticky efektívnych technológií, technológie v oblasti dopravy a životného prostredia, obnoviteľné suroviny (okrem iného biopalivá), elektromobilita
- inovačné služby opierajúce sa o nové technológie

Dané oblasti predstavujú za ostatné roky ťažisko bavorskej inovačnej politiky, ktoré sú zahrnuté v tzv. **Cluster-Offensive Bayern**. Prostredníctvom tzv. „Cluster-Offensive“ podporuje bavarská vláda konkurencieschopnosť bavorských podnikateľských subjektov v 19 kľúčových odvetviach. Klastrové platformy v rámci celého Bavarska poskytujú prepojenie malých a stredných podnikov s výskumnými zariadeniami, ktoré napomáhajú MSP pri vývoji nových produktov, optimalizácii výroby a následnom prieniku na zahraničné trhy.

Dom výskumu (Haus der Forschung)

Je spoločnou iniciatívou bavarského ministerstva hospodárstva, bavarského ministerstva vedy a umenia a krajského ministerstva školstva a kultúry. Cieľom je efektívna a transparentná tvorba jednotného transferu technológií v Bavarsku, podpora miestnych vysokých škôl a MSP pri čerpaní finančných prostriedkov EÚ určených na podporu výskumu a inovácií, predovšetkým prostredníctvom vzdelávania konzorciami z oblasti vedy a výskumu, ako aj vytváranie kvalifikovaných poradenských centier hlavne pre MSP.

Piliermi danej iniciatívy sú:

- **Innovations- und Technologie Zentrum Bayern** – je centrálnym poradenským miestom v otázkach podporných programov, nositeľom mnohých bavorských podporných programov, poskytuje poradenskú činnosť MSP v oblasti programov podpory rozvoja technológií;
- **Bayerische Forschungsallianz** – vykonáva predovšetkým poradenskú činnosť a podporu vysokým školám a podnikateľským subjektom pri podávaní žiadostí a realizácii podporných projektov EU, hlavne Horizon 2020. Nositeľmi tejto aliancie sú bavarské univerzity;

- **Bayerische Forschungsstiftung** – nadácia podporuje prostredníctvom svojich finančných prostriedkov jednotlivé projekty v oblasti kľúčových technológií s cieľom posilniť konkurencieschopnosť Bavorska;
- **Bayern Innovativ** – organizuje a podporuje transfer znalostí a technológií v Bavorsku, vďaka ktorému disponuje databázou resp. prístupom k technologicky orientovaným MSP. V rámci iniciatívy **Cluster-Offensive Bayern**, zodpovedná **Bayern Innovativ** za manažment klastrov automotive, nové materiály a energetická technika. Spoločnosť je zároveň aj národným kontaktným miestom pre Horizon 2020 v Nemecku.

Priemysel 4.0

Cieľom priemyselnej revolúcie 4.0 v Nemecku je plošný prechod k digitalizácii a elektronickej previazanosti všetkých procesov pri výrobe a poskytovaní služieb v nemeckom hospodárstve. Jedným z lídrov digitalizácie v Nemecku je aj spolková krajina Bavorsko. V roku 2016 vzniklo na základe strategického plánu BAYERN DIGITAL schváleného bavorskou krajinou vládou **Bavorské centrum pre digitalizáciu v Garchingu pri Mníchove (Digitalisierungszentrum Bayern)**. Úlohou centra je iniciovať a podporovať spoluprácu medzi vysokými školami, mimouniverzitnými výskumnými zariadeniami, etablovanými podnikmi, zväzmi, start upmi, ministerstvami a verejnými inštitúciami. Zároveň je jeho úlohou podpora spoločenskej diskusie na tému digitalizácie. Centrum je otvorené aj pre výmenu skúseností so zahraničnými subjektmi.

IV. ZAHRANIČNÝ OBCHOD KRAJINY

a) Dovočný a vývozný režim, obchodná prax – viď ekonomická informácia o SRN

b) Základná štatistika zahraničného obchodu

Celkový obrat zahraničného obchodu Bavarska **stúpol v roku 2018 o 1,7 %** na celkovú hodnotu viac ako **376 mld. EUR**. Na raste obratu sa podieľali predovšetkým dovozy, vývozy naopak mierne poklesli a so **190,6 mld. EUR** sa ocitli tesne pod hranicou ich rekordnej hodnoty z roku 2017. Dovoz stúpl o 3,6 % na približne **186 mld. EUR**. Prebytok obchodnej bilancie sa tým v porovnaní s rokom 2017 znížil o viac ako polovicu a dosiahol hodnotu len **4,7 mld. EUR**.

Predovšetkým záver roka bol pre vývoj exportu kritický. Na obchodnej bilancii Bavarska sa podpísalo celkové ochladenie konjunktúry svetovej ekonomiky, zneistenie v súvislosti s brexitom a hrozba medzinárodných obchodných konfliktov. Bavorská ekonomika je výrazne proexportne orientovaná a voľný obchod je pre ňu z tohto hľadiska mimoriadne dôležitý.

Bavorské vývozy do Veľkej Británie klesli vo 4. štvrtroku 2018 v porovnaní s rovnakým obdobím minulého roka o 9,7 %. V segmente vývozu automobilov bol dokonca zaznamenaný pokles vývozov o 15,9 %. Celkovo síce vývozy klesli len o 0,1 %, ale vzhľadom na rast o 4,6 % v roku 2017 ide o výrazný signál oslabenia konjunktúry.

Pri súčte dovozov a vývozov bola v roku 2018 prvýkrát najdôležitejším obchodným partnerom Bavarska Čína. Vo vývozoch sa síce umiestnila za USA a v dovozoch s minimálnym odstupom za Rakúskom, ale z hľadiska celkového obratu zahraničného obchodu pripadlo 8,8 % na Čínu. V roku 2017 boli ešte najvýznamnejším obchodným partnerom Bavarska s 9,0 % USA.

V samotných vývozoch patrí prvé miesto naďalej USA, aj keď ich hodnota poklesla o 1,0 %. Export do krajín eurozóny naopak stúpol o 0,9 %. Pozitívne sa vyvinuli vývozy do Číny, ktoré stúpli o 5,4 %. Export do Indie narástol dokonca o takmer 14 %.

v mil. EUR	2014	2015	2016	2017	2018
Vývoz	168 589	178 427	182 253	190 696	190 550
Dovoz	150 304	161 523	166 208	179 362	185 860
Obrat	318 893	339 950	348 461	370 058	376 410
Saldo	18 286	16 904	16 045	11 334	4 469

Zdroj: Bavorské ministerstvo hospodárstva

c) Tovarová štruktúra zahraničného obchodu v členení vývoz/dovoz

Hlavné tovarové skupiny obchodu Bavarska za rok 2018 charakterizuje nasledovná tabuľka:

Tovarová skupina	Export spolu v mld. EUR	Zmena oproti 2017 (v %)	Import spolu v mld. EUR	Zmena v oproti 2017 (v %)
Osobné motorové vozidlá	32,49	-11,2	6,65	-35,3 %
Štroje	33,47	+4,2	20,14	+1,3
Podvozky, karosérie, motory	15,17	+0,1	15,85	+3,1
Zariadenia na výrobu a distribúciu elektrickej energie	12,45	+7,9	12,65	+8,6
Elektronické súčiastky	3,26	+5,2	12,60	+9,1
Medicínske nástroje a ortopedické zariadenia	5,43	+3,9	1,76	-4,3
Meracia, riadiaca a regulačná technika	7,32	+3,4	3,79	+7,7
Výrobky z umelej hmoty	3,51	-29,8	2,46	-16,9
Ropa a zemný plyn	0,93	-	12,39	+20,4
Výrobky textilného priemyslu	1,51	+25,8	6,13	+21,0

Zdroj: Bavorský krajský štatistický úrad, predbežné údaje za rok 2018

d) Teritoriálna štruktúra zahraničného obchodu vývoz/dovoz

Teritoriálnu štruktúru obchodu Bavorska v roku 2018 charakterizujú nasledovné tabuľky:

15 najvýznamnejších krajín z hľadiska bavorského exportu v roku 2018:

Poradie Vývoz	Krajina	Objem v mld. EUR	Rozdiel k 2016 v %
1.	USA	21,29	-1,0
2.	Čína	16,88	+ 5,4
3.	Rakúsko	15,00	+ 2,2
4.	Francúzsko	13,39	+2,8
5.	Veľká Británia	12,81	- 7,5
6.	Taliansko	12,50	-0,3
7.	Poľsko	7,70	+10,7
8.	Česká republika	6,78	+5,3
9.	Holandsko	6,60	+2,9
10.	Španielsko	6,12	-1,0
11.	Švajčiarsko	5,89	+3,2
12.	Belgicko	5,23	-2,8
13.	Maďarsko	3,88	+2,2
14.	Japonsko	3,75	+0,1
15.	Švédsko	3,37	-5,8
SPOLU		190,55	-0,1

Zdroj: Bavorské ministerstvo hospodárstva

15 najvýznamnejších krajín z hľadiska bavorského importu v roku 2018:

Poradie Dovoz	Krajina	Objem v mil. EUR	Rozdiel voči 2016 v %
1.	Rakúsko	16,35	+2,6
2.	Čína	16,33	+5,4
3.	Česká republika	14,90	+3,6
4.	Taliansko	12,40	+5,7
5.	Poľsko	12,03	+10,5
6.	Holandsko	9,88	+7,7
7.	Maďarsko	9,68	+5,9
8.	USA	9,63	-18,0
9.	Francúzsko	8,64	+12,9
10.	Veľká Británia	5,54	-7,5
11.	Ruská federácia	4,74	+18,3
12.	Slovensko	4,42	+10,2
13.	Belgicko	4,36	+0,5
14.	Švajčiarsko	3,40	-1,4
15.	Rumunsko	3,86	+6,8
SPOLU		185,86	+3,6

Zdroj: Bavorské ministerstvo hospodárstva

e) Vývoj zahraničného obchodu Slobodného štátu Bavorsko so Slovenskou republikou (vývoz/dovoz)

V roku 2017 predstavovalo Bavorsko už tradične **najvýznamnejšieho obchodného partnera** SR zo všetkých spolkových krajín NSR. Obchodná výmena v roku 2017 zostala v porovnaní s rokom 2016 na približne rovnakej úrovni, t. j. 6,3 mld. EUR. Vývoz zo SR do Bavorska zaznamenal mierny pokles a zvýšil sa dovoz. Prebytok obchodnej bilancie, ktorý sa prvýkrát dostal do aktíva v roku 2009 a odvtedy sa každý rok zvyšoval, tak zaznamenal v roku 2017

Vývoj zahraničného obchodu Bavorska so SR (v mil. EUR)

	2014	2015	2016	2017	2018
Import zo SR	2 950	3 445	4 165	4 013	4 419
Export do SR	1 909	2 116	2 193	2 371	2 423
Obrat	4 860	5 561	6 358	6 384	6 842
Obchodná bilancia	+1 041	+1 329	+1 972	+1 642	+ 1 996

Zdroj: Bavorské ministerstvo hospodárstva

V. MARKETINGOVÁ STRATÉGIA

a) Obchodné zvyklosti v teritóriu - viď ekonomickú informáciu o SRN

b) Vyhodnotenie odbytových možností SR

Najvýznamnejšie vývozné a dovozné komodity SR v roku 2017

Dovoz SR z Bavorska v roku 2018

Č.	Komodita	Objem v EUR
1.	Podvozky, karosérie, motory, autodiely a príslušenstvo	423 111 472
2.	Stroje	373 104 688
3.	Výrobky železiarskeho a kovospracujúceho priemyslu, plechy	164 280 597
4.	Zariadenia na výrobu a distribúciu elektrickej energie	160 718 564
5.	Osobné autá	158 510 945
6.	Ložiská, prevodovky, ozubené kolesá, hnacie mechanizmy	128 577 292
7.	Meracia a regulačná technika	108 412 596

Zdroj: Bavorský krajský štatistický úrad, predbežné údaje za rok 2018

Vývoz SR do Bavarska v roku 2018

Č.	Komodita	Objem v EUR
1.	Osobné automobily	1 177 327 320
2.	Podvozky, karosérie, motory, autodiely a príslušenstvo	556 537 873
3.	Ložiská, prevodovky, ozubené kolesá, hnacie mechanizmy	482 483 693
4.	Zariadenia na výrobu a distribúciu elektrickej energie	292 592 609
5.	Stroje	281 056 610
6.	Elektrotechnické výrobky	152 357 663
7.	Výrobky železiarskeho a kovospracujúceho priemyslu, plechy	143 890 060

Zdroj: Bavorský krajinový štatistický úrad, predbežné údaje za rok 2018

Komodity vhodné na vývoz/dovoz:

Vývoz zo SR: automobilové komponenty, strojárske, elektrotechnické komponenty a zariadenia, environmentálna technika.

Dovoz do SR: strojárske, elektrotechnické komponenty a zariadenia, automobilové komponenty, zariadenia na spracovanie biomasy, environmentálna technika.

c) Marketingová stratégia pri vývoze do teritória - vid' ekonomickú informáciu o SRN

Nemecké printové médiá:

Denníky:

Frankfurter Allgemeine Zeitung

<http://www.faz.de>

Süddeutsche Zeitung

<http://www.sueddeutsche.de>

Die Welt

<http://www.welt.de>

Frankfurter Rundschau

<http://www.fr-aktuell.de>

Die Tageszeitung

<http://www.taz.de>

Der Tagesspiegel

<http://www.tagesspiegel-berlin.de>

Týždenníky:

Der Spiegel

<http://www.spiegel.de>

Die Zeit

<http://www.zeit.de>

Focus

<http://www.focus.de>

Ekonomicky zamerané periodiká:

Handelsblatt

<http://www.handelsblatt.de>

Wirtschaftswoche

<http://www.wirtschaftswoche.de>

d) Praktické informácie pre exportéra a importéra

- vízové formality, režim vstupu a pobytu - viď ekonomická informácia o SRN
- doprava a odporúčané dopravné spojenia
Cestná sieť je značne preťažená a pri vstupoch a výstupoch z veľkých miest sú obvyklé rozsiahle dopravné zápchy. Cesta osobným automobilom z Bratislavy do Mníchova v smere Bratislava-Viedeň-Linz-Salzburg-Mníchov vo vzdialenosti cca 520 km trvá približne 5-6 hodín. Priame autobusové spojenie medzi Mníchovom a Bratislavou je zabezpečované z autobusovej stanice ZOB (Zentraler Omnibusbahnhof).
Železničná preprava
Priame železničné spojenie medzi SR a Bavorskom neexistuje, potrebný je prestup vo Viedni.
Letecká preprava
Priame letecké spojenie medzi Bratislavou a Mníchovom neexistuje, lieta sa z Viedne.
- ubytovanie - viď ekonomická informácia o SRN
- zdravotné zabezpečenie - viď ekonomická informácia o SRN
- sviatky a voľné dni
V Bavorsku sú dňami pracovného pokoja nasledovné sviatky: Nový rok (1. januára), Traja králi (6. januára), Veľký piatok (v r. 2019 19. apríla), Veľkonočný pondelok (v r. 2019 22. apríla), Sviatok práce (1. mája), Christi Himmelfahrt (Nanebovstúpenie Pána, v r. 2019 30. mája), Pfingstmontag (Turíčny pondelok, v r. 2018 10. mája), Fronleichnam (Sviatok Kristovho tela, v r. 2019 20. júna), Mariä Himmelfahrt (Nanebovzatie Panny Márie, 15. augusta), Deň nemeckej jednoty (3. októbra), Všetkých svätých (1. novembra), 1. sviatok vianočný (25. decembra), 2. sviatok vianočný (26. decembra)
- časový rozdiel - viď ekonomická informácia o SRN
- tel. čísla:
Pólicia: 110 (platí pre celé Nemecko)
Požiarníci + prvá pomoc+dopravná záchranná služba: 112 (platí pre celé Nemecko)
- zoznam kontaktov a webových stránok významných ekonomických štátnych inštitúcií:

**Bayerisches Staatsministerium für Wirtschaft,
Infrastruktur, Verkehr und Technologie**

Prinzregentenstraße 28

D-80538 München

Tel: 0049 89 2162-0

**MINISTERSTVO
ZAHRANIČNÝCH VECÍ
A EURÓPSKÝCH ZÁLEŽITOSTÍ
SLOVENSKEJ REPUBLIKY**

Tel: 0049 89 2162-2760

Internet: www.stmwivt.bayern.de

E-Mail: poststelle@stmwivt.bayern.de

**Industrie- und Handelskammer
für München und Oberbayern**

80323 München

Tel: 0049 89 5116 368

Fax: 0049 89 5116 290

www.muenchen.ihk.de

e-mail: dollendorf@muenchen.ihk.de

Bayerischer Handwerkstag

Max-joseph-Straße 4

D-80333 München

Tel: 0049 89 557 501

Fax: 0049 89 557 522

Internet: <http://www.bh-international.de/>

E-Mail: bht@bht-muenchen.de

Bayern Innovativ

Gesellschaft für Innovation und Wissenstransfer mbH

Gewerbemuseumsplatz 9

D-90403 Nürnberg

Tel: 0049 911 20671-0

Fax: 0049 911 20671-92

Internet: www.bayern-innovativ.de

E-mail: infos@bayern-innovativ.de

Bayern International GmbH

Bayerische Gesellschaft für Internationale Wirtschaftsbeziehungen

Landsbergerstrasse 300

D-806 87 München

Tel: 0049 89 6605 66190

Fax: 0049 89 6605 66150

Internet: www.bayern-international.de

E-Mail: info@bayern-international.de

Messe München GmbH

Messegelände

D-81823 München

Tel.: 0049 89 949 20400

Fax: 0049 89 949 20409

www.messe-muenchen.de

Odporúčané webstránky zväzov a združení malo a veľkoobchodu:

Autodiely	Gesamtverband Autoteile-Handel e.V. (GVA)
Automaty	Deutscher Automaten-Großhandels-Verband e.V. (DAGV)
Bicykle a dvojstopové vozidlá	Verband des Deutschen Zweiradhandels (VDZ)
Bižutéria	Bundesverband des Schmuck-Großhandels e.V. Bundesverband der Juweliere.Schmuck-und Uhrenfachgeschäfte
Bytové doplnky	Bundesverband für den gedeckten Tisch, Hausrat und Wohnkultur e.V. (GPK)
Chémia	Verband Chemiehandel e.V.
Domáce zvieratá,	Zentralverband Zoologischer Fachbetriebe Deutschlands e.V. (ZZF)
Drevo	Gesamtverband Deutscher Holzhandel e.V. (GD-Holz)
Drogistický tovar	Verband Deutscher Drogisten (VDD)
Dom a farby	Bundesverband Großhandel Heim & Farbe e. V. (GHF)
Elektronika	Bundesverband des Elektro-Großhandels (VEG) e.V.
Farby a tapety	Bundesverband Farben- und Tapetenhandel e.V.
Farmaceutika	Bundesverband des pharmazeutischen Großhandels
Foto	Bundesverband des Deutschen Foto-Fachhandels e.V.
Frančízny	DFV Deutscher Franchise-Verband e.V.
Hnojivá	Bundesverband des Großhandels mit Düng- und Pflanzenbehandlungsmitteln e.V. (BGDP)
Hodiny a hod. technika	Bundesgroßhandelsverband für Uhren- und uhrentechnischen Bedarf e.V.; Bundeshandelsverband für Uhren und uhrentechnischen Bedarf e.V.
Hračky	Bundesverband des Spielwaren-Einzelhandels e.V. (BVS)
Kancelárske vybavenie	Bundesverband Bürowirtschaft e.V. (BBW)
Karavany	Deutscher Caravan Handels-Verband e.V. (DCHV)
Káva	Deutscher Kaffee-Verband e.V.
Klobúky	Gemeinschaft Deutscher Hutfachgeschäfte e.V.
Knihy, noviny, časopisy	E-Mail: Presse-Grosso Bundesverband Deutscher Buch-, Zeitungs- und Zeitschriften-Grossisten e.V.
Koberce a záclony	Bundesverband des Deutschen Teppich- und Gardinenhandels e.V.
Kovové polotovary	Wirtschaftsverband Großhandel Metallhalbzeug e.V.
Kovy	Verein Deutscher Metallhändler e.V.
Kuchyne, zariadenie, nábytok	Bundesverband des Deutschen Möbel-, Küchen- und Einrichtungsfachhandels e.V. (BVDM)
Koža	Wirtschaftsverband Häute/Leder e.V.
Kvetiny	Verband des Deutschen Blumen-Groß- und Importhandels e.V. (BG)
Lekárne	Bundesvereinigung Deutscher Apothekerverbände (ABDA)
Minerálne oleje	Außenhandelsverband für Mineralöl und Energie e.V. (AFM+E)
Motorové vozidlá	ZDK Zentralverband Deutsches Krafffahrzeuggewerbe e.V.
Nápoje	Bundesverband des Deutschen Getränkefachgroßhandels e.V.
Obchodné domy, samoobsluhy	BFS Bundesverband der Filialbetriebe und Selbstbedienungs-Warenhäuser e.V.
Obuv	Bundesverband des Deutschen Schuheinzelhandels e.V.

	(BDSE)
Ovocie	Deutscher Fruchthandelsverband e.V. (DFHV)
Parfumérie	Bundesverband Parfümerien e.V.
Postele	Verband der Bettenfachgeschäfte e.V.
Potraviny	BVL Bundesverband des Deutschen Lebensmittelhandels e.V.;
Priamy predaj	Bundesverband Direktvertrieb Deutschland e.V.
Prírodná strava a prírodné produkty	Bundesverbände Naturkost Naturwaren
Reklamné predmety	Gesamtverband der Werbeartikel-Wirtschaft e.V.
Sanitárny tovar	Sanitätsfachhandel
Šicie stroje	Verband Deutscher Nähmaschinenhändler e.V.
Šperky, bižutéria, hodiny	Bundesverband der Juweliere, Schmuck- und Uhrenfachgeschäfte
Športové potreby	VDS Verband Deutscher Sportfachhandel e.V.
Šróby a klince	Fachverband des Schrauben-Großhandels e.V. (FDS)
Stavebné a inštalačné materiály	Bundesverband Deutscher Heimwerker-, Bau- und Gartenfachmärkte e.V. (BHB)
Stavebniny	Bundesverband Deutscher Baustoff- Fachhandel e.V. (BDB)
Stroje a náradie	Fachverband des Deutschen Maschinen- und Werkzeug-Großhandels
Tabakové výrobky, surový tabak	Bundesverband Deutscher Tabakwaren- Großhändler und Automatenaufsteller e.V. (BDTA); Vereinigung des Rohtabak-Import-und Grosshandels e.V.
Technický tovar	Bundesverband Technik des Einzelhandels e.V. (BVT); VTH Verband der Technischer Handel e.V.
Tekuté plyny	Deutscher Verband Flüssiggas e.V. (DVFG)
Textil	Bundesverband des Deutschen Textileinzelhandels e.V. (BTE); Bundesverband Lederwaren und Kunststoffserzeugnisse e.V.
Umelé hmoty, textil	Bundesverband Lederwaren und Kunststoffserzeugnisse e.V.
Wellness centrá	Bundesverband Schwimmbad & Wellness e.V. (BSW)
Zásielkový obchod	BVH Bundesverband des Deutschen Versandhandels e.V.
Známky	Bundesverband des Deutschen Briefmarkenhandels - APHV e.V.
Železiarstvo	Zentralverband Hartwaren e.V.

Dátum: 31. máj 2019